

Յեղապետական ժառանգին այս ու այն գաղափարը տալու, կամ այս ու այն ուղղութեան ծառայեցնելու մտադրութիւն չը կայ: Նա կը մեծնայ իրը բնութեան որդի, ազատ՝ և առանց հսկողութեան, ու մանկութենէ՝ մտնելով ցեղապետական բոլոր դասակարգերու մէջ՝ կը խաղայ, կը զուարճանայ, և կ'ապրի կեանքի այն պայմաններով՝ որ իրեն համար կ'ըստեղծէ չրպաջատը:

Քիւրդ մանուկը խորշիլ չը գիտէ, նա հաւասար վերաբերմունք ունի ինչպէս քիւրդի՝ նոյնպէս իր ցեղապետական չըջանի մէջ գանուած հայու հետ:

Յեղապետական չըջաններու մէջ իմ չըջակայած ժամանակ՝ ես հանդիպիւր եմ ցեղապետի, ժառանգներու, և ուրիշ ազգեցիկ քիւրդերու վերաբերմունքներին՝ հանդէպ հայերու, որոնք իրականին մէջ հարսահարսութիւն են, բայց միեւնոյն իրականին մէջ՝ ըստ քիւրդ ժառանգական ըմբռնողութեանը՝ իրաւատութիւն: Աւելորդ կը համարեմ դէպքերու նկարագրութիւնը:

Յեղապետական արժանիքը, ֆիզիքական ու հոգեկան կարողութիւնը ցեղի ցեղապետի մը համար՝ կ'ապացուցուի այն ժամանակ՝ երբ նա պատերազմներ ունենայ ուրիշ ցեղերու ու ցեղապետներու դէմ. կամ այնպիսի հանգամանքներու մէջ՝ որուն պէտքը զգալի է ցեղին համար:

Եթէ ցեղին ժառանգը և կամ ցեղապետը մտաւոր ու ֆիզիքական կարողութիւններով օժտուած չէ բնութենէն, և կեանքի փորձառութիւնը զայն պատրաստած չէ խելացի ու զօրեղ, այդ ժամանակ նա կ'ենթարկուի օտար ցեղապետներու ու ցեղերու յարձակման, կամ կ'սպանուի թշնամիէն, և կամ ցեղի աստիճանական անկումով, ժառանգակիցներէն ուժեղը, կամ մի ուրիշը՝ որ համակրութիւն կը վայելէ ցեղի մէջ, սովորական միջոցները գործադրելով, ցեղապետութեան ղեկը ձեռքը կ'առնէ (*):

(*) M. Duhusset ամենեւին ֆիզիքական տարբերութիւն մը գրած չէ շէֆերու ու երկրագործ հասարակութեան միջև, որոնք կը մշակեն